

Η ΜΑΥΡΗ ΤΡΥΠΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Στην Ελλάδα πληρώνουμε πολλά λεφτά για την εκπαίδευση μαθητών και φοιτητών, χωρίς όμως να έχουμε το ανάλογο αποτέλεσμα! Οι οικονομολόγοι βρίσκουν την «εξίσωση» απογοητευτική, τη... συμφωνία αποτυχημένη και το ελληνικό κράτος «μετεξεταστέο» στις βασικές αρχές της οικονομικής θεωρίας.

ΜΑΡΝΥ ΠΑΠΑΜΑΤΘΑΙΟΥ

48-49

Η ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ

Κανένας δεν γνωρίζει πόσα χρήματα δαπανά η Ελλάδα για την Εκπαίδευση. Η χώρα μας καταλαμβάνει μία από τις τελευταίες θέσεις στη λίστα του ΟΟΣΑ - Ένας χρόνος «φαγούρα» στην επιτροπή για τα οικονομικά του υπουργείου Παιδείας χωρίς κανένα μέχρι στιγμής αποτέλεσμα

Η ΜΑΥΡΗ ΤΡΥΠΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

THEA MARNY ΠΑΠΑΜΑΤΘΑΪΟΥ

Στην Ελλάδα πληρώνουμε πολλά λεφτά για την εκπαίδευση μαθητών αλλά και φοιτητών, χωρίς όμως να έχουμε το ανάλογο αποτέλεσμα! Οι οικονομολόγοι βρίσκουν την «εξίσωση» απογοητευτική, π.π. συμφωνία αποτυχημένη και το ελληνικό κράτος «μετεξαστό» στις βασικές αρχές της οικονομικής θεωρίας.

Το πιο ενδιαφέρον δε είναι ότι ούτε εμείς ξέρουμε καν πόσα χρήματα ξοδεύει πραγματικά ετησίως το ελληνικό κράτος για εκπαιδευτικές υπηρεσίες και μάλιστα τα τελευταία αναλυτικά στοιχεία που δώσαμε στον ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) δημοσιεύθηκαν το 2010 με έρευνες που αφορούσαν το 2005!

Στο παρελθόν μάλιστα στο υπουργείο Παιδείας λειτουργούσαν τρεις διαφορετικές επιτροπές που συγκέντρωναν στατιστικά στοιχεία για την εκπαίδευση και η καθεμία από αυτές αγνοούσε την ύπαρξη της άλλης...

Από τότε ως σήμερα η κατάσταση δεν έχει αλλάξει. Επιτροπή για τη μελέτη των οικονομικών της εκπαίδευσης συγκροτήθηκε πριν από έναν χρόνο υπό τον καθηγητή του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών Σαράντη Καλυβίτη. Η επιτροπή όμως δεν έχει «ακουμπήσει» ακόμη παρά μόνο την επιφάνεια του προβλήματος (μελετάει ακόμη την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση), ενώ τα μέλη της εκτιμούν ότι θα χρειαστούν ένα - δυο χρόνια επιπλέον πριν καταλήξουν σε συμπεράσματα.

Τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα λάμπει διά της απουσίας της από όλες

τις εκπαιδευτικές αναλύσεις στοιχείων του ΟΟΣΑ, όπου όλοι οι σχετικοί πίνακες δόπλα στη χώρα μας έχουν μια μικρή, κομψή... παύλα. Τα μόνα στοιχεία που υπάρχουν για την Ελλάδα είναι τα στοιχεία της Eurostat για τις γενικές εκπαιδευτικές δαπάνες. Στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ του Νταβός, που μονοπόλησε τις προηγούμενες ημέρες το ενδιαφέρον κυρίως λόγω των εθνικών θεμάτων και της παρουσίας εκεί του έλληνα Πρωθυπουργού, πολλοί από τους εκπαιδευτικούς της οικονομικής ελίτ του πλανήτη αναζήτησαν τη «θεραπεία» στις σύγχρονες αρρώστιες του καπιταλισμού (εθνικισμός, απομονωτισμός, φανατικός αντισημιτισμός, καταπίεση από τις πολιτικές λιτότητας των χαμηλών τάξεων και των εργαζομένων) σε ένα θέμα: τη βελτίωση της εκπαίδευσης.

Στην Ελλάδα τι βελτιώνουμε; Μάλλον το αντίστροφο.

Τι πάει στραβά;

Ποιες είναι όμως οι νέες προτάσεις για τη χρηματοδότηση της εκπαίδευσης στην Ελλάδα; Όπως λένε οι οικονομολόγοι, η λέξη που χρειάζεται να ξαναδοούμε ξεπερνώντας ιδεολογικές αγκυλώσεις είναι μία: ανταγωνιστικότητα. Και φυσικά να αναζητήσει η χώρα μας μια σύνθεση δαπανών στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Παίρνουμε εκπαιδευτικά αποτελέσματα αντίστοιχα με τα ποσά που ξοδεύουμε ως κράτος ετησίως; Γιατί οι εκπαιδευτικές μελέτες του ΟΟΣΑ δείχνουν αμετάβλητα τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια την Ελλάδα στις τελευταίες θέσεις των χωρών-μελών του; Κάτι που οι έλληνες πολιτικοί επιχειρήσαν όλα αυτά τα χρόνια απλόικα να δικαιολογήσουν λέγοντας ότι οι έλληνες μαθητές «δεν μαθαίνουν όσα ρωτάει στις έρευνες αυτές ο ΟΟΣΑ». Ο ΟΟΣΑ ωστόσο ερευνάει βασικές καθημερινές γνώσεις! Πόσο οι μαθητές κατανοούν το νόημα των κειμένων που διαβάζουν. Πόσο γνωρίζουν μαθηματικά. Πώς μπορούν να λύσουν χρησιμοποιώντας τις γνώσεις τους καθημερινά προβλήματα της ζωής τους...

Όπως λέει ο πρόεδρος του ΟΙΒΕ Νίκος Βέτας, «στο πρωτοβάθμιο και δευτεροβάθμιο επίπεδο δεν χρειαζόμαστε περισσότερους εκπαιδευτικούς, αλλά συστηματικά όλο και λιγότερους, λόγω και της δυσμενούς δημογραφικής δυναμικής. Όμως αυτοί θα πρέπει να αμείβονται πολύ ικανοποιητικά, ανάλογα με την επίδοσή τους και την προσφορά τους στο σχολείο, κάτι που προϋποθέτει μεγαλύτερη αυτονομία των ιδίων και των σχολικών μονάδων».

Τα πανεπιστήμια αντίστοιχα πρέπει να αναζητήσουν ιδιωτικούς πόρους μέσω διδασκάνων σε δημοφιλή μεταπτυχιακά ή προγράμματα στην αγγλική γλώσσα για ξένους φοιτητές. Τέλος, και όπως προσθέτουν πανεπιστημιακοί, «στο ΤΕΙ, οι δρομολογούμενες αλλαγές με ουσιαστική κατάργηση και άκριτη ενσωμάτωση στην πανεπιστημιακή βαθμίδα

καταφέρνουν να στερίξουν την εκπαίδευση από μια ποιοτική και κρίσιμη συμβολή, ενώ συμβάλλουν στην ισοπέδωση προς τα κάτω και τη σπατάλη πολύτιμου δημόσιου χρήματος».

Ποιοι παίρνουν λιγότερα

Πάντως, αντίθετα με τα όσα θα νόμιζε κανείς, δεν είναι τα πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ εκείνα που υποχρηματοδοτούνται αν μελετήσει κάποιος τα γενικά οικονομικά μεγέθη στη χώρα μας. Είναι η Πρωτοβάθμια και η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, δηλαδή τα σχολεία.

Συγκριτικά με άλλες ευρωπαϊκές χώρες που, μετά τη διεθνή κρίση του 2008, επίσης εισήλθαν σε προγράμματα οικονομικής προσαρμογής με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την ΕΕ, προκύπτει ότι η Ελλάδα διατηρεί ένα πλεόνασμα σε όρους δαπάνης Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ως ποσοστό του συνόλου της δαπάνης στην εκπαίδευση, κατατασσόμενη πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ευρωζώνης. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει ότι η Ελλάδα κατανέμει μεγαλύτερο βάρος του συνόλου των εκπαιδευτικών δαπανών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση σε σχέση με τον μέσο ευρωπαϊκό όρο, ενώ η συνολική δαπάνη στην εκπαίδευση στην Ελλάδα, ως ποσοστό του ΑΕΠ (4,3%), υπολείπεται του μέσου όρου της ΕΕ-28 (4,9%) και της ευρωζώνης (4,7%).

«Πέρα από το μέγεθος της χρηματοδότησης, αυτό που έχει μεγάλη σημασία είναι ο τρόπος με τον οποίο αξιοποιούνται τα χρήματα» λέει ο δρ Αποστόλης Δημητρόπουλος, επιστημονικός συνεργάτης του ΙΟΒΕ. «Για παράδειγμα, παρά τη μεγάλη αύξηση της χρηματοδότησης της εκπαίδευσης μετά το 2001, τις προηλήψεις εκπαιδευτικών και τη μείωση της αναλογίας μαθητών - εκπαιδευτικών στα ελληνικά σχολεία, οι επιδόσεις των ελλήνων μαθητών δεν βελτιώθηκαν, όπως τουλάχιστον δεν τονίζουν οι μόνες διαχρονικές μετρήσεις που διαθέτουμε, οι μετρήσεις της PISA του ΟΟΣΑ».

«Τα προσεχή χρόνια η κρατική χρηματοδότηση της εκπαίδευσης θα είναι πολύ δύσκολο να αυξηθεί. Επομένως, για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης θα πρέπει, πρωτίστως, να εστιάσουμε στις αλλαγές που βελτιώνουν την απόδοση της χρηματοδότησης. Είναι γι' αυτό απαραίτητο να τεθούν συγκεκριμένοι στόχοι και να εισαχθούν διαδικασίες ελέγχου και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της λειτουργίας των εκπαιδευτικών μονάδων σε όλες τις βαθμίδες και να συνδεθούν με τη χρηματοδότησή τους. Ιδιαίτερη φρονιδικά απαιτείται για την εννοϊκή αντιμετώπιση των σχολείων σε περιόδους που μειονεκτούν, με στόχο τη μείωση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων» καταλήγει ο Αποστόλης Δημητρόπουλος.

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Συνολική δαπάνη Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και συνόλου Εκπαίδευσης ως ποσοστό του ΑΕΠ στις χώρες της ΕΕ το 2015

Φινλανδία	1,9%
Δανία	1,7%
Ισλανδία	1,6%
Πολωνία	1,5%
Ολλανδία	1,4%
Εσθονία	1,3%
Κύπρος	1,3%
Νορβηγία	1,2%
Λιθουανία	1,2%
Κροατία	1,2%
Σουηδία	1,1%
Σλοβενία	1,0%
Πορτογαλία	1,0%
Μάλτα	1,0%
Λετονία	1,0%
Ουγγαρία	0,9%
ΕΛΛΑΔΑ	0,9%
Βέλγιο	0,9%
Ρουμανία	0,8%
Λουξ/ργιο	0,8%
Ευρωζώνη 19	0,8%
Γερμανία	0,8%
Τσεχία	0,8%
Βουλγαρία	0,8%
Αυστρία	0,8%
Σλοβακία	0,7%
Ιρλανδία	0,7%
ΕΕ 28	0,7%
Γαλλία	0,6%
Ιταλία	0,4%
Βρετανία	0,3%

ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ισλανδία	7,5%
Δανία	7,0%
Σουηδία	6,5%
Βέλγιο	6,4%
Φινλανδία	6,2%
Εσθονία	6,1%
Πορτογαλία	6,0%
Λετονία	6,0%
Ελβετία	5,8%
Κύπρος	5,7%
Σλοβενία	5,6%
Νορβηγία	5,5%
Μάλτα	5,5%
Γαλλία	5,5%
Ολλανδία	5,4%
Λιθουανία	5,4%
Πολωνία	5,2%
Λουξ/ργιο	5,2%
Ουγγαρία	5,2%
Βρετανία	5,1%
Αυστρία	5,0%
ΕΕ 28	4,9%
Τσεχία	4,9%
Κροατία	4,7%
Ευρωζώνη 19	4,7%
ΕΛΛΑΔΑ	4,3%
Σλοβακία	4,2%
Γερμανία	4,2%
Ισπανία	4,1%
Ιταλία	4,0%
Βουλγαρία	4,0%
Ιρλανδία	3,7%
Ρουμανία	3,1%

Παίρνουμε εκπαιδευτικά αποτελέσματα αντίστοιχα με τα ποσά που ξοδεύουμε ως κράτος ετησίως; Γιατί οι εκπαιδευτικές μελέτες του ΟΟΣΑ δείχνουν αμετάβλητα τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια την Ελλάδα στις τελευταίες θέσεις των χωρών-μελών του;